

Nikolaj Hartung Kjærbys prædiken 2. søndag i advent

Taler

Nikolaj Hartung Kjærby
Præst

Dato

6. december 2020

Sted

Sct. Klemens Kirke

Omstændigheder**Prædikentekst**

Lukasevangeliet kapitel 21, vers 25-36

1

Tegn på Jesu genkomst: En dommedagsprædiken?

5

I dag får I en dommedagsprædiken! Det kan ikke rigtig være anderledes, for teksterne handler jo om dommedag, og det er jo de tekster jeg skal prædike over. Men spørgsmålet er om det er så slemt som det lyder.

10

Den Danske Ordbog definerer en ”dommedagsprædiken” som en ”fanatisk prædiken der fordømmer syndefulde mennesker og udpensler deres fortabelse i helvede efter dommedag” – men det er jo faktisk ikke det der er i centrum i hverken Esajas’ eller Jesu dommedagsprædiken. Jo, Esajas siger godt nok om den kvist der skyder frem fra Isajs stub at ”Han slår voldsmanden med sin munds stok, og med læbernes ånde dræber han den uretfærdige”, og Jesus siger at ”Mennesker skal gå til af skræk og af frygt for det, der kommer over verden”.

15

Men det er som sagt ikke det der er deres hovedfokus. Esajas bruger det meste af sin taletid på at beskrive paradiset hvor løven græsser sammen med kalven, og hvad Jesus angår, så lyder hans formaning til sine disciple sådan her: ”Men når disse ting begynder at ske, så ret jer op, og løft jeres hoved, for jeres forløsning nærmer sig.” Dommedag er altså noget vi skal *glæde* os til, siger Jesus!

20

Det er ellers mest mere eller mindre fanatiske sekter der ligefrem går og glæder sig til dommedag. Jehovas Vidner ser for eksempel frem til det de kalder Harmagedon (eller Armageddon, som det kaldes i den engelsktalende verden). Harmagedon eller Armageddon omtales i Johannes’ Åbenbaring kapitel 16 vers 16 som navnet på et sted hvor alle jordens konger vil samles til et sidste slag inden Jesu genkomst, hvorefter verden vil gå under. Jeg vil ikke trætte jer med

25

hvad der kan ligge bag navnet Harmagedon, der tilsyneladende dukker op ud af det blå dér i Åbenbaringsbogens 16. kapitel og i øvrigt ikke omtales andre steder i Bibelen, men det er i hvert fald blevet til et symbol på verdens undergang.

30 (Nogle af jer husker måske en katastrofefilm fra 1998 med Bruce Willis i hovedrollen, der netop bar titlen *Armageddon* selvom den ikke har religiøse temaer og i øvrigt ender med at jorden ikke går under alligevel). Men i Jehovas Vidners aftapning er Harmagedon altså blevet en teknisk betegnelse for at Gud udsletter alle verdens onde herskere og i det hele taget alle der ikke hører til
35 Jehovas Vidner, hvorefter de overlevende kan gå i gang med at rydde op efter slaget og opbygge paradiset. Det skal dog siges til Jehovas Vidners forsvar at de ikke bare sidder på deres flade og venter på at alle vi andre bliver slået ihjel, men tværtimod bruger uanede mængder af timer på at stemme dørklokker eller stå på gaden og dele *Vågn op!* ud, alt sammen for at redde os vantro fra undergangen,
40 hvilket jeg i grunden synes er meget smukt og uselvsk af dem – tænk hvis vi andre var lige så ivrige efter at tale om den frelse *vi* tror på!

Og det at dommedag er noget vi kan glæde os til, er som sagt også noget vi kan være enige med Jehovas Vidner om. Ganske vist vil det aldrig nogensinde kunne
45 glæde et menneske der har Guds kærlighed i sit hjerte, at de onde bliver dømt, for Jesus døde jo på korset for at frelse *alle* mennesker, så ethvert menneske der ender med at gå fortabt, er dybest set spild af Jesu dyrebare blod. Gud vil at alle skal frelses, skriver Paulus et sted (1 Tim 2,4), og det er den væsentligste grund til at han viser så stor langmodighed med al den ondskab der foregår på jorden –
50 som der står i Andet Petersbrev: ”Herren er ikke sen til at opfylde sit løfte, sådan som nogle mener, men han har tålmodighed med jer, fordi han vil, at ingen skal gå fortabt, men at alle skal nå til omvendelse” (2 Pet 3,9). Men heldigvis er der ingen der *behøver* at gå fortabt – netop fordi Jesus døde på korset for at frelse *alle* mennesker. Og dommens dag planlægger han ikke fordi han er vred på os
55 mennesker og ønsker at straffe os, men fordi han elsker os og vil frelse os fra al ondskaben i verden. Var der ikke en dommedag i vente, så havde vi ikke noget håb om andet end at nå nogenlunde helskindede frem til livets ende, men fordi Gud har besluttet at gribe ind, har vi et håb om et evigt paradiset. I stedet for en ”fanatisk prædiken der fordømmer syndefulde mennesker og udpensler deres
60 fortabelse i helvede efter dommedag” burde en dommedagsprædiken altså være en ”fantastisk prædiken der forjætter håb til syndefulde mennesker og udmaler det paradiset der venter efter dommedag”!

Men hvordan kan det egentlig være at ordet ”dommedagsprædiken” har fået

den negative betydning? Ja, dels er det jo nok fordi der har været holdt alt for mange prædikener hvor prædikanten har forsøgt at true mennesker til omvendelse netop ved at udmale helvedes pinsler, men jeg tror også det spiller ind at vi har det med at have et forskruet billede af såvel Gud som os selv –

70 nærmere bestemt et alt for positivt billede af os selv og et alt for negativt billede af Gud. Vi tænker måske at helvede er noget Gud har fundet på, og hvis bare Gud ville blande sig udenom, så ville vi klare det så fint, så fint, for vi er jo i grunden gode nok på bunden, i hvert fald de fleste af os. Og sandt er det da også at vi mennesker formår mangt og meget, og at der til tider bliver gjort store

75 uselviske gerninger, også af mennesker der ikke tror på Gud. Men der er desværre også en bagside af medaljen, for vi mennesker har også præsteret et utal af krige, drab, bedragerier, familiefjender, terror, løgne, misundelse, fejhed, utroskab og en grotesk skæv fordeling af verdens goder. Og der er ikke noget der tyder på at det bliver bedre, for selvom det seneste århundrede har bragt os

80 Menneskerettighedserklæringen og andre eksempler på at vi gerne vil gøre det godt og hjælpe hinanden, så har det også bragt os Holocaust, Hiroshima, Tian An Men og Islamisk Stat. Det eneste vi kan trøste os med, er at selv den mest magtfulde tyrann må til dødedansen før eller senere – døden sætter simpelt hen en naturlig grænse for hvor meget ondt ét menneske kan nå at gøre i sit liv. Og

85 netop bevidstheden om at vi skal dø engang, er måske i sig selv med til at indgyde os en vis ydmyghed så vi ikke bliver grebet af alt for meget magtbegær.

I beretningen om Adam og Eva og slangen var det netop magtbegæret slangen appellerede til. ”Den dag I spiser af [frugten], bliver jeres øjne åbnet, så I bliver

90 som Gud”, sagde slangen (1 Mos 3,5), hvorefter Adam og Eva spiste, og Gud forviste dem fra paradiset så de ikke kunne spise af Livets Træ og leve evigt.

Vi tænker tit at det var for at *straffe* Adam og Eva for deres ulydighed at Gud forviste dem fra paradiset. Og det var det da også i en vis forstand. Men gode

95 forældre tænker altid på hvad der tjener til deres børns bedste, og hvis forældre straffer deres børn, er det for at opdrage dem så de kan få et godt liv. Vi mennesker er ikke perfekte, heller ikke som forældre, og der er ingen tvivl om at mange velmente forsøg på børneopdragelse gennem tiderne har gjort mere skade end gavn på børnene. Men Gud *er* perfekt: Ikke alene vil han kun det

100 bedste for os; han *ved* også hvad der tjener til vores bedste. Og i Adam og Evas tilfælde tjente det til deres bedste at de blev forvist fra paradiset.

Hvordan kunne det være det? Er det ikke bedre at bo i et paradiset end at skulle

105 knokle i sit ansigts sved for at få brød på bordet? Og er det ikke bedre at leve
evigt end at skulle dø fra sine kære? Umiddelbart jo. Men det at leve evigt er kun
en god ting hvis man har et godt liv. Jeg har desværre mødt mennesker der havde
det så dårligt at de kun ønskede sig at dø. Og hvis Adam og Eva, med deres
ønske om selv at blive som Gud, havde haft adgang til evigt liv og gratis mad, så
110 ville de have kunnet forårsage uoprettelig skade ikke alene på deres omgivelser,
men også på deres egne sjæle. Deres modvilje mod at indordne sig under
kærlighedens magt, Gud, ville have drevet dem længere og længere ud i had og
ondskab indtil de var blevet djævle, og paradiset var blevet et helvede. Og
samtidig ville de være blevet mere og mere ulykkelige fordi de altid ville have
115 begæret mere magt end de havde – også over hinanden. Syndefaldet påvirkede
nemlig ikke alene forholdet mellem mennesker og Gud, men også mellem
mennesker indbyrdes, selv ind i den allertætteste menneskelige relation, nemlig
ægteskabet. ”Du skal begære din mand, og han skal herske over dig,” forudsagde
Gud i sin straffetale til Eva efter at hun havde spist af frugten (1 Mos 3,16), og
120 ”begære” handler i den forbindelse ikke om seksuelt begær, men om magtbegær:
Gud forudsagde at fordi Adam og Eva ville være som Gud, så ville de også
komme til at kæmpe indbyrdes om magten – og den kamp ville manden vinde.
Og den forudsigelse fik Gud ret i, kan århundreders historie om
kvindeundertrykkelse desværre bekræfte. Men det var altså ikke sådan Gud
125 havde tænkt det – og fordrivelsen af Adam og Eva fra paradiset havde som sagt til
hensigt at *afbøde* konsekvenserne af deres ulydighed.

Men det var kun en midlertidig foranstaltning. Gud havde hele tiden den
hensigt at genoprette paradiset en dag – *uden* syndefaldets ubehagelige
130 konsekvenser – og på ny give os mennesker adgang til Livets Træ. Alt det onde
der var blevet lukket ind i verden da Adam og Eva spiste af træet, det tog Jesus
nemlig med sig i døden langfredag. Og da han opstod fra de døde påskemorgen,
banede han en vej igennem døden for os så vi kan dø fra vores fordærvede natur
og opstå med en ufordærvet natur. Det er lige præcis dét dommedag har i vente
135 for os, og derfor er den noget vi kan se frem til.

Men allerede mens vi lever i denne verden, har vi mulighed for at tage forskud
på glæden. I dåben bliver vi symbolsk først begravet sammen med Jesus og
derefter oprejst fra de døde til et nyt liv hvor vi tilhører ham, og derfor kan vi
140 hver dag, hvert øjeblik, vælge om vi vil forsøge selv at være guder i vores egne liv,
eller om vi vil indordne os under ham der både ved og ønsker hvad der er det
bedste for os, og som gav sit liv for at sætte os fri fra den ondskab vi har nedkaldt

over os selv. Og en dag vil han som sagt endegyldigt befri verden for det onde –
145 ”Og det er dommens dag. Hvert knæ sig bøje! Al ære til vor Skaber i det høje!”
(DDS 278,1).

Lov og tak og evig ære være dig, vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du som var, er
150 *og bliver, én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed!*
Amen.

155

Kirkebøn

Lad os tage et øjeblik til eftertanke og stille bøn.

160 Lad os bede:

Herre vor Gud, himmelske Fader! Vi beder dig for hele den verden, som du har
skabt: Ophold den og forny den, så alt igen bliver godt. Lad der blive fred
mellem alle folk og nationer. Velsign jorden og menneskers arbejde. Hjælp os
165 alle til at tage vare på den skabte verden, så vi værner om menneskers velfærd og
forvalter naturen til gavn for hinanden.

Herre, vi beder dig for alle, der er ramt af sorg og ulykke og savn: Trøst de
bedrøvede og bange, giv frihed og retfærd til de fattige og undertrykte, mæt de
170 sultne, helbred de syge, hjælp de hjemløse og landflygtige, vær hos de fangne, giv
nyt mod og håb til de bekymrede og modløse. Vi beder dig også befri vores land
og vores verden for coronapandemien.

Herre, vi beder dig for alle, der har fået magt og ansvar og viden betroet: Giv
175 dem troskab og visdom, så de forvalter mulighederne til gavn for de svage og til
at tjene andre mennesker. Velsign og bevar vor dronning og hele hendes familie.
Vær med regering og folketing og al øvrighed her i landet og med borgmesteren
og kommunalbestyrelsen her på Bornholm.

180 Herre, vi beder dig for vort land, vor familie og alle, vi holder af og er forbundet
med: Hold din skærmende hånd over os, fri os fra alt ondt, og bevar os fra

indbyrdes strid og opløsning. Giv os styrke og vilje til at hjælpe hinanden.

185 Herre, vi beder dig for din kirke her og ud over hele jorden: Velsign den og
forny den ved din Ånd, så den kan tale dit befriende ord til alle mennesker. Vi
beder særligt for vores udsendte Madeleine og Mathias og deres tjeneste på
missionsskibet Logos Hope. Hold os alle fast i det fællesskab, som du i dåben
satte os i. Styrk os gennem nadverens måltid, og hjælp os alle til at tjene dig med
190 glæde.

Vær hos os, når vi skal dø. Forbarm dig over os, giv os ikke løn som forskyldt,
men skænk os en glædelig opstandelse til det evige liv, hvor du med Søn og
Helligånd lever og råder fra evighed til evighed.

195

Amen.

Kilde

<https://hartungkjaerby.dk>

200

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

2. søndag i advent, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 2000-tallet

205

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/nikolaj-hartung-kjaerbys-praediken-2-sondag-i-advent>

210

215

220